

Zuyd Hogeschool

**Bacheloropleiding voor Ergotherapie +
Bijzonder kenmerk Interprofessioneel
opleiden en samenwerken (IPOS)**

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In oktober 2018 is de bestaande hbo-bacheloropleiding voor Ergotherapie van Zuyd Hogeschool bezocht door een visitatiepanel van NQA. Het betreft een reguliere Nederlandstalige vierjarige voltijdopleiding en een Duitstalig programma van 120 EC in Heerlen. Het panel heeft zich ook gebogen over de aanvraag voor het Bijzonder kenmerk Interprofessioneel opleiden en samenwerken (IPOS). Het panel beoordeelt de opleiding als **voldoende** en is van mening dat de opleiding **voldoet** aan de eisen voor het aangevraagde bijzonder kenmerk.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel **goed**.

Het panel vindt dat de opleiding met haar beroepsbeeld voor afgestudeerde ergotherapeuten goed inspeelt op de veranderingen en behoeften in de samenleving, het werkveld en technologische mogelijkheden. Interprofessioneel samenwerken is hiervan volgens het panel terecht een belangrijk onderdeel. De opleiding onderscheidt zich hiermee in positieve zin van andere opleidingen Ergotherapie. De beoogde leerresultaten sluiten daarnaast goed aan op het landelijk profiel en voldoen aan wat nationaal en internationaal verwacht mag worden van het hbo-bachelorniveau. Met haar inhoudelijke speerpunten kiest de opleiding voor een heldere, opportune profilering, waarbij het speerpunt interprofessioneel samenwerken voorwaardelijk is voor de speerpunten ondersteunende technologie en ondernemendheid & innovatief vermogen. Het panel vindt deze relatie goed doordacht. De opleiding onderhoudt actief veel contacten met het werkveld, in de volle breedte: van de zorg tot lagere overheden. Met het werkveld stemt zij ontwikkelingen hierin frequent af en de vertaling ervan naar de beoogde leerresultaten.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel **goed**.

Het panel stelt vast dat de visie, de onderwijsmodellen, het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam goed aansluiten bij de beoogde leerresultaten. Dit geldt zowel voor het Nederlandstalige als het Duitstalige programma. Het panel komt tot de waardering goed vanwege de heldere onderwijsvisie en de goede implementatie en borging ervan in het onderwijsprogramma, de docententeams en de voorzieningen. Het panel vindt dat de opleiding hiermee op vernieuwende wijze inspeelt op de ontwikkelingen in het werkveld, zowel binnen als buiten de zorgsector.

Het panel is onder de indruk dat de opleiding in korte tijd (drie jaar) de omslag naar een nieuwe onderwijsmethode heeft neergezet. Dit heeft de opleiding nieuw elan gebracht. Het panel is van mening dat dit onder meer komt door de goed doordachte opbouw van het onderwijsprogramma (modules) met veel verschillende (activerende) werkvormen. De opleiding heeft nadrukkelijk aandacht voor de identiteit en rol van de ergotherapeut in de context van de zorgsector en andere professies. Het panel ziet in de opbouw van het programma dat docenten en studenten al vanaf jaar 1 van binnen (opleiding) naar buiten (werkveld) treden en vice versa. Het is onderdeel van iedere module. De opleiding heeft een contextrijke leeromgeving geschapen waarin dat kan met Living Labs, Learning Communities, Role Emerging Placements (REP) en samenwerking met lectoraten en het werkveld, bijvoorbeeld in een Multidisciplinair Zorg Innovatiecentrum. Eveneens besteedt de opleiding ruim aandacht aan internationalisering en geeft ze ruimte aan

studenten en docenten voor het opdoen van internationale ervaring. Het panel heeft gemerkt dat het nieuwe curriculum vol enthousiasme en passie wordt uitgedragen door zowel de leiding als docenten, studenten, alumni en mensen uit het werkveld. Het programma biedt studenten veel ruimte om eigen accenten te leggen.

Het panel constateert op basis van de gesprekken dat studenten positief zijn over de kwaliteit van hun docenten en dat ze zeer te spreken zijn over hun betrokkenheid en de wijze waarop zij zich als sparringpartner opstellen. De docenten tonen zich als bekwame coaches van studenten en van elkaar. Het panel heeft gekwalificeerde en gemotiveerde docenten leren kennen. Docenten werken in zelforganiserende expertteams, waarin ruimte is voor ontwikkeling, het geven van feedback en elkaar scherp houden. Dit blijkt in de praktijk ook goed te werken. Het panel vindt het bijzonder dat studenten de fysieke ruimtes van de opleiding en vooral 'het appartement' (met ergotherapeutische voorzieningen) op de opleiding ervaren als 'thuishaven'. Het is een plek waar ze graag komen om met andere studenten te sparren of te oefenen. Ze zijn er vaak ook als het niet verplicht is en/of er geen onderwijs is.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel **voldoende**.

Het panel stelt vast dat de opleiding beschikt over een adequaat toetsbeleid. Het panel heeft in de uitwerking van het toetsbeleid een variatie aan toetsvormen en toetsmatrijzen gezien die passen bij de inhoud en het niveau van het programma en bij IPOS. De toetsen zijn van voldoende niveau en voldoen aan de eisen van validiteit, transparantie en betrouwbaarheid. Het panel is te spreken over de opbouw van toetsen, waarbij er in het eerste jaar meer toetsmomenten zijn dan in de jaren daarna. Dit past bij de opbouw van het programma. Studenten zijn over het geheel genomen tevreden over de toetsing. Zij vinden het aantal toetsmomenten niet te hoog. Het panel heeft een representatieve selectie van toetsen bestudeerd met de bijbehorende beoordelingen. De toetsing sluit aan op de leerdoelen/leeruitkomsten en het niveau van het onderwijs, aldus het panel. De beoordelingen van de toetsen vindt het panel over het algemeen navolgbaar. Het panel maakt wel enkele kanttekeningen bij de lengte van beoordelingsformulieren in het algemeen, waardoor de navolgbaarheid van beoordelingen soms in het gedrang komt. De informatievoorziening rond de toetsing is op orde en inzichtelijk voor studenten.

De opleiding heeft adequaat aandacht voor het bewaken van de kwaliteit van toetsen en de beoordeling. Het vier-ogen-principe wordt toegepast en er zijn kalibratiesessies en toetsevaluaties. Het panel vindt het waardevol dat de opleiding het werkveld een rol geeft in de beoordeling, bijvoorbeeld bij projecten, stages en het afstuderen. Het panel is van mening dat de examencommissie meer verantwoordelijkheid kan nemen om de navolgbaarheid van de beoordeling van afstudeerprojecten te verbeteren. Het panel constateert met veel waardering dat er onder de docenten een grote betrokkenheid is bij de kwaliteit van de toetsing en beoordeling. Er is hierover intensieve discussie. Het panel adviseert de opleiding voor een duidelijk stip op de "toetsingshorizon" te kiezen om deze discussie verder in goede banen te kunnen leiden.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 4 het oordeel **voldoende**.

Het panel stelt vast dat de opleiding de beoogde leerresultaten realiseert. Het programma en de afstudeerfase bieden daartoe voldoende garanties. Het panel oordeelt positief over de opzet van de afstudeerfase. Het panel concludeert op basis van het programma en de bestudering van een selectie van afstudeerprojecten, portfolio's en stagebeoordelingen dat de afgestudeerden de beoogde leerresultaten hebben gerealiseerd. Het niveau van de afstudeerprojecten en portfolio's is volgens het panel voldoende. Hoewel de bestudeerde afstudeerprojecten en portfolio's nog tot het vorige curriculum behoren, is het IPOS al in verschillende van deze werken duidelijk zichtbaar. Het panel heeft wel een wisselend beeld in de kwaliteit van de afstudeerprojecten gezien, van net voldoende tot uitstekend. Er waren pareltjes van afstudeerprojecten: innovatief, interprofessioneel en gebruikmakend van technologische ontwikkelingen. Bij andere afstudeerprojecten signaleert het panel dat bij het doen van onderzoek meer aandacht kan worden besteed aan een heldere en gerichte onderzoeksopzet, diepgang van het theoretisch kader en in de rapportage aan de relevantie voor de ergotherapie in de specifieke context.

Zowel Nederlandse als Duitse studenten zeggen opgeleid te worden/zijn tot zelfbewuste ergotherapeuten. Het panel ziet dat de opleiding ergotherapeuten opleidt die vaardig zijn hun beroep uit te oefenen en zelfverzekerd kunnen functioneren. Afgestudeerden laten zien ondernemend te zijn en te kunnen samenwerken zowel binnen als buiten de zorgsector. Deze ergotherapeuten zijn in staat strategisch te denken en veranderingen door te voeren. Het zijn 'ambassadeurs' van het beroep ergotherapie. De studenten, alumni, het werkveld en de cliëntenraad zijn hier zeer over te spreken, hetgeen zich ook vertaalt in werk voor de Zuyd ergotherapeuten.

Bijzonder kenmerk Interdisciplinair opleiden en samenwerken

De opleiding **voldoet** aan de eisen voor het bijzonder kenmerk Interprofessioneel opleiden en samenwerken. Het bijzonder kenmerk is herkenbaar op alle relevante onderdelen van de opleiding. De opleiding is onderscheidend op het gebied van interprofessioneel opleiden en samenwerken door vergaande doorvoering van een interprofessionele aanpak in de eindkwalificaties, de onderwijsleeromgeving en de toetsing.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	9
Schets van de opleiding	11
Toekenning Bijzonder kenmerk	13
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	15
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	18
Standaard 3 Toetsing	28
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	33
Eindoordeel over de opleiding	37
Aanbevelingen	38
Bijlage 1 Bezoekprogramma	40
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	41

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Ergotherapie (voltijd) aan de Zuyd Hogeschool te Heerlen. Eveneens bevat het de beoordeling van de aanvraag van de opleiding voor het Bijzonder kenmerk Interprofessioneel opleiden en samenwerken (IPOS).

Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Zuyd Hogeschool en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd. Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel over de Nederlandstalige opleiding en het Duitstalige programma.

Met de aanvraag van het Bijzonder kenmerk Interprofessioneel opleiden en samenwerken voor de opleiding Ergotherapie maakt Zuyd Hogeschool, de faculteit Gezondheidszorg, de eerste stap in het expliciteren van het belang van interprofessioneel opleiden en samenwerken. Zij laat met deze aanvraag het vertrouwen zien dat het interprofessioneel opleiden en samenwerken geïntegreerd is in de programma's van haar bacheloropleidingen. De andere opleidingen van de faculteit Gezondheidszorg zullen Ergotherapie volgen in de aanvraag van dit Bijzonder kenmerk.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 4 oktober 2018.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer F.P.G.M. Entken (voorzitter)

Mevrouw dr. M. Cardol (domeindeskundige)

Mevrouw dr. E.H.C. Cup (domeindeskundige)

Mevrouw N.J. Zennipman (studentlid)

De heer drs. M. Fokkema, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel, in samenwerking met mevrouw drs. A. de Klerk.

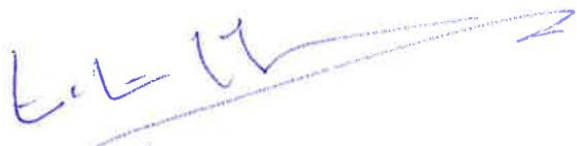
De opleidingen behoren tot de visitatiegroep Ergotherapie. Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit de bureaus en door de inzet van getrainde voorzitters.

Bij de aanvraag heeft de instelling een Zelfevaluatierapport (ZER) aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van de *Handleiding opleidingsvisitaties beperkte opleidingsbeoordeling 2018* van NQA. Het visitatiepanel heeft de ZER bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

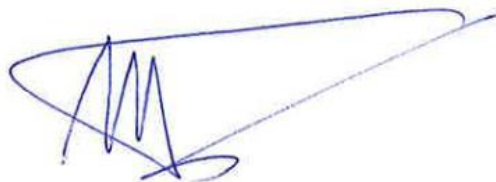
Utrecht, februari 2019

Panelvoorzitter

F.P.G.M. Entken

Lead-auditor

drs. M. Fokkema

Schets van de opleiding

De bacheloropleiding Ergotherapie van Zuyd Hogeschool is onderdeel van de faculteit Gezondheidszorg. Deze faculteit biedt ook de opleidingen Verpleegkunde, Verloskunde, Logopedie, Vaktherapie, Mens en Techniek en Fysiotherapie aan. Ten tijde van de visitatie had de opleiding in totaal 449 studenten.

De opleiding heeft naast het reguliere, vierjarige programma een Duitstalig programma met twee leerroutes. Het Duitstalig programma bestaat uit de Bachelor Studiengang (BSG), voor instromers die in Duitsland een ergotherapie-opleiding op Berufsfachschule-niveau (vergelijkbaar met Nederlands mbo-niveau) succesvol hebben afgerond en het Hauptstudium voor instromers met dezelfde achtergrond, maar die gedurende de opleiding minimaal al tien uur per week werkzaam zijn als ergotherapeut (zie verder standaard 2). Het Duitstalige programma had ten tijde van de visitatie 137 studenten. De Nederlandstalige en Duitstalige programma's hebben dezelfde inhoudelijke uitgangspunten en didactische visie. Deze zelfevaluatie gaat over beide programma's. Waar dit in het rapport noodzakelijk is, zijn aspecten van het BSG-programma apart beschreven.

De opleiding heeft de missie om ergotherapeuten op te leiden, voor nu en voor de toekomst. De opleiding beoogt hiermee ergotherapeuten op te leiden die vanuit een krachtige beroepsidentiteit bekwaam zijn in interventiestrategieën voor een grote diversiteit van cliënten. In learning communities wil de opleiding een voortdurende wisselwerking met het werkveld realiseren ten behoeve van authentieke opdrachten. In de opleiding is er daarom nadrukkelijk aandacht voor interprofessioneel samenwerken binnen de eigen organisatie waar men werkzaam is en daarbuiten. Werken in de wijk en het effectief inzetten van ondersteunende technologie krijgen ruim aandacht. De opleiding sluit hiermee nauw aan bij de ambitie van Zuyd Hogeschool om een bijdrage te leveren aan de versterking van de regio, die zich geplaatst ziet voor de opgave om meer mensen met zorgbehoefte langer thuis te laten wonen. Ook deze regio wil zelfredzaamheid bevorderen, onder meer door de inzet van ondersteunende technologie. De interprofessionele aanpak van complexe vraagstukken is hierbij van groot belang.

Als antwoord op haar missie en de ontwikkelingen in de organisatie en uitvoering van de zorg, is de opleiding in september 2016 met een nieuw curriculum van start gegaan. Interprofessioneel opleiden en samenwerken (IPOS) is een integraal deel van het onderwijsprogramma en het werk van de docenten geworden. De geselecteerde en beoordeelde eindwerken (standaard 4) in dit rapport vallen overigens onder het vorige curriculum.

In het verlengde van het IPOS zet de opleiding in op de verbinding tussen onderwijs en onderzoek. Hiertoe werkt de opleiding samen met lectoraten binnen en buiten de faculteit Gezondheidszorg. Daarnaast werkt de opleiding samen met opleidingen binnen en buiten de eigen faculteit, onder andere in interprofessionele minoren en afstudeeropdrachten. In de zogenaamde Multidisciplinaire ZorgInnovatie Centra (M-ZIC) van Libra Revalidatie & Audiologie en van Tolbrug Specialistische Revalidatie werkt de opleiding samen met de gezondheidszorgopleidingen van Fontys.

De opleiding maakt actief deel uit van het StudieRichtingenOverleg Ergotherapie (SRO-E). De Nederlandse opleidingen Ergotherapie hebben een lange en rijke traditie in het samenwerken om

hun curricula te verstevigen en door te ontwikkelen. Ook hebben zij als doel om bij te dragen aan de innovatie van het beroep, die noodzakelijk is gezien de veranderende beroepscontext.

De opleiding participeert in een groot internationaal netwerk. In het Duitstalige studietraject werkt men intensief samen met collega-opleidingen in Duitsland en de Deutsche Verband für Ergotherapie. Met de opleiding Ergotherapie van PXL Hogeschool in Hasselt in België heeft de opleiding een meerjarige samenwerking om op diverse thema's van elkaar te leren.

De opleiding heeft te maken met een toenemende vraag naar ergotherapeuten op de arbeidsmarkt, terwijl ze tegelijkertijd te maken heeft met een scherpe daling van de instroom van nieuwe studenten sinds het cohort 2017-2018. De opleiding wil zich daarom nog krachtiger profileren en zich nog meer richten op het vergroten van de doorstroom mbo-hbo en het optimaliseren van de keten instroom, doorstroom en uitstroom.

Toekenning Bijzonder kenmerk: Interprofessioneel opleiden en samenwerken (IPOS)

Interprofessioneel samenwerken is een actueel thema in de gezondheidszorg. De opleiding Ergotherapie van Zuyd Hogeschool biedt een onderbouwd en geïntegreerd programma aan, door de vier opleidingsjaren heen, waardoor de Zuyd ergotherapeut in het bijzonder bekwaam wordt in interprofessionele competenties en uitermate goed is voorbereid op de complexe beroepspraktijk. De faculteit Gezondheidszorg is een belangrijke partner in inhoud en organisatie van interprofessioneel opleiden en samenwerken. De opleiding Ergotherapie van Zuyd Hogeschool is van mening dat zij zich hiermee onderscheidt ten opzichte van de andere Nederlandse opleidingen Ergotherapie en heeft daarom met deze visitatie het Bijzonder kenmerk Interprofessioneel opleiden en samenwerken (IPOS) voor alle vier standaarden aangevraagd.

Het panel stelt vast dat de opleiding voor alle vier standaarden voldoet aan de drie gestelde criteria voor Bijzonder kenmerk. Dit zijn:

Criterium 1 (Onderscheidend karakter): Het te beoordelen kenmerk is onderscheidend voor de opleiding in relatie tot relevante opleidingen in het Nederlands hoger onderwijs.

Het panel stelt vast dat met haar visie op IPOS en de invulling die zij daaraan geeft, de opleiding zich duidelijk onderscheidt met relevante en vergelijkbare opleidingen in het Nederlands hoger onderwijs. De opleiding heeft een vergelijking met de andere opleidingen Ergotherapie op dit terrein opgesteld en aan het panel gepresenteerd. Het onderscheid uit zich in de volgende punten. De opleiding heeft Interprofessionele competenties geformuleerd en in het werkveld getoetst. Er is een interprofessionele leeromgeving die geïntegreerd is in alle leerjaren, zie ook bij standaard 2. Daarnaast heeft de Faculteit Gezondheidszorg van Zuyd Hogeschool nationaal en internationaal erkende IPOS-expertise in huis. Een belangrijk onderscheidend kenmerk is verder dat de opleiding IPOS ziet als voorwaardelijk om de andere speerpunten, technologische vernieuwing, ondernemend gedrag en innovatie, goed van de grond te laten komen. De visie wordt breed en actief gedragen, zowel door studenten, docenten, lectoraten, werkveld, alumni en patiënten. Het gehele programma 'ademt' IPOS. De opleiding heeft nadrukkelijk aandacht voor de identiteit en rol van de ergotherapeut in de context van de zorgsector en andere professies.

Criterium 2 (Concretisering): De gevolgen van het te beoordelen kenmerk voor de kwaliteit van het onderwijs zijn geoperationaliseerd aan de hand van de relevante standaarden van het Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland.

Het panel stelt vast dat de opleiding in korte tijd (drie jaar) de omslag naar het nieuwe programma heeft neergezet, waar IPOS een integraal onderdeel van uitmaakt. Er is commitment vanuit het management van de gehele faculteit om IPOS integraal onderdeel te laten zijn van de curricula en dit te faciliteren in organisatie, inhoud en professionalisering van docententeams. Om IPOS-onderwijs systematisch te integreren in de diverse curricula, zijn door de IPOS-werkgroep in co-creatie met docenten, studenten en experts, vijf competenties voor Interprofessioneel opleiden en samenwerken (IPOS) ontwikkeld waar een afgestudeerde student gezondheidszorg over moet beschikken om vaardig te kunnen samenwerken in de praktijk. Het gaat hierbij om de volgende competenties:

- Elkaars competenties kennen en begrijpen
- Werken met interprofessionele (IP) zorgplannen
- Probleemoplossend handelen in IP teams
- Passend IP verwijzen
- Evalueren van IP teamwork.

Deze IP-competenties zijn afgeleid van de vijf internationale sleutel competenties van EIPEN (European Interprofessional Practice & Education Network). Deze sleutel competenties zijn onderverdeeld in deelcompetenties die in niveau opklimmen qua complexiteit, verantwoordelijkheid en mate van transfer, analoog aan de Dublin descriptoren.

Het IPOS is geïntegreerd in de modules van alle leerjaren en zit inmiddels in alle haarvaten van de opleiding. In leerjaar 1 en 2 vormt de ontwikkeling van de interprofessionele competenties aan de hand van authentieke opdrachten integraal deel uit van alle modules. Vervolgens nemen alle studenten in jaar 3 of 4 deel aan een interprofessionele minor, waarin studenten van verschillende disciplines, ook buiten de gezondheidszorg, samenwerken onder andere aan de ontwikkeling van hun IP-competenties. Alle stageplekken van de opleiding hebben een interprofessionele context. In de stages in de Multidisciplinaire ZorgInnovatie Centra (M-ZIC) is het interprofessioneel opleiden bij uitstek vormgegeven. In de afstudeerfase verdiepen de studenten hun IP-competenties door een opdracht met een interprofessioneel karakter uit te voeren of door in een interprofessionele afstudeergroep te werken. In deze leeromgeving is ook het facultaire IP-onderwijs vervlochten, dat vorm gegeven is in Interprofessionele Communities of Practice (IPCoP). Hieraan nemen studenten in alle leerjaren deel en verwerven hiervoor per leerjaar 1 EC. Studenten, docenten en cliënten werken hierin samen aan authentieke opdrachten in het werkveld. De opleidingen Ergotherapie, Fysiotherapie, Logopedie, Verpleegkunde, Vaktherapie en Mens en Techniek werken samen in de IPCoP's.

criterium 3 (Relevantie): Het te beoordelen kenmerk is van wezenlijk belang voor de aard van de opleiding.

Het panel stelt vast dat de opleiding voldoet aan het derde criterium (Relevantie). De samenleving en de zorg veranderen en de professional in de zorg moet met de verandering meegaan. De ergotherapeut kan daarin een belangrijke rol spelen. Om deze rol goed te kunnen vervullen moet de ergotherapeut samenwerken met professionals op bijvoorbeeld technologisch vlak, inspelen op de veranderende zorgvraag en hiervoor in samenwerking met andere professionals nieuwe dingen kunnen bedenken. De opleiding beoogt dat de ergotherapeut van Zuyd ten behoeve van optimale zorg voor de patiënt goed kan samenwerken met andere professionals. Om die reden heeft de opleiding het IPOS gekozen als leidend principe. Het werkveld ondersteunt deze keuze.

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Het panel vindt dat de opleiding met haar beroepsbeeld voor afgestudeerde ergotherapeuten goed inspeelt op de veranderingen en behoeften in de samenleving, het werkveld en technologische mogelijkheden. Interprofessioneel samenwerken is hiervan volgens het panel terecht een belangrijk onderdeel. De opleiding onderscheidt zich hiermee in positieve zin van andere opleidingen Ergotherapie. De beoogde leerresultaten sluiten daarnaast goed aan op het landelijk profiel en voldoen aan wat nationaal en internationaal verwacht mag worden van het hbo-bachelorniveau. Met haar inhoudelijke speerpunten kiest de opleiding voor een heldere, opportune profilering, waarbij het speerpunt interprofessioneel samenwerken voorwaardelijk is voor de speerpunten ondersteunende technologie en ondernemendheid & innovatief vermogen. Het panel vindt deze relatie goed doordacht. De opleiding onderhoudt actief veel contacten met het werkveld, in de volle breedte: van de zorg tot lagere overheden. Met het werkveld stemt zij ontwikkelingen hierin frequent af en de vertaling ervan naar de beoogde leerresultaten.

Onderbouwing

Beroepsbeeld

De samenleving verandert en de professional in de zorg moet met de verandering meegaan. De ergotherapeut kan hierbij een belangrijke rol spelen, vindt de opleiding. Om deze rol goed te kunnen vervullen, moet de ergotherapeut samenwerken met professionals, ook over de grenzen van de ergotherapie heen, bijvoorbeeld op technologisch vlak. Hij moet inspelen op de veranderende zorgvraag en hiervoor creatieve en innovatieve oplossingen kunnen bedenken. Hij is ook ondernemend. De afgestudeerde ergotherapeut van Zuyd is vooral een professional die bekwaam is in ergotherapeutische interventies voor cliënten en daarbij ondersteunende technologie kan inzetten. De bij Zuyd opgeleide ergotherapeut stelt de cliënten centraal en ondersteunt hen in hun zelfredzaamheid en participatie, ondersteunt hen in het nemen van verantwoordelijkheid en eigen regie voor hun gezondheid en in het vergroten van hun 'doen-vermogen'. Deze ergotherapeut biedt interventies zoveel mogelijk in de eigen omgeving van de cliënt aan en heeft daarbij aandacht voor preventie.

Het panel vindt dat het beroepsbeeld van de opleiding voor afgestudeerde ergotherapeuten goed aansluit bij de veranderingen en behoeften in de samenleving, het werkveld en de technologische mogelijkheden. Het belang dat de opleiding hecht aan interprofessioneel samenwerken vindt het panel eminent. Het werkveld blijkt dit oordeel ook te ondersteunen.

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn geconcretiseerd naar inhoud en niveau van een beginnend ergotherapeut. Zij sluiten aan op de beroepscompetenties ergotherapie (2013) en op het *Landelijk Opleidingsprofiel Ergotherapie* uit 2017. Deze competenties zijn onderverdeeld in drie categorieën:

- Cliëntgerichte competenties: Screenen, Inventariseren en analyseren, Behandelen en begeleiden, Adviseren aan derden en Ondersteunen en versterken;
- Organisatiegerichte competenties: Samenwerken, Organiseren, Ondernemen en Zorg dragen voor kwaliteit;
- Beroepsgerichte competenties: Onderzoeken, Innoveren en Leren en ontwikkelen.

Daarnaast hanteert de opleiding de vijf specifieke IPOS-competenties zoals in het voorgaand hoofdstuk over het Bijzonder kenmerk is genoemd. De competenties zijn gerelateerd aan de Tuningcompetences, zoals geformuleerd in de *Descriptors for Education of Occupational Therapy* (Tuning Projects, 2018) en aan de *Minimum Standards for the Education of Occupational Therapists* van de World Federation of Occupational Therapists (WFOT, 2016). Ook zijn de competenties gekoppeld aan het NLQF-niveau 6 en de Dublin descriptoren. De beroepscompetenties worden ondersteund door de body of knowledge, skills and attitude (BOKSA), beschreven in het National Transcript van de gezamenlijke opleidingen Ergotherapie in Nederland.

Het panel stelt vast dat de beoogde leerresultaten aansluiten op het landelijk profiel en voldoen aan wat nationaal en internationaal verwacht mag worden van het hbo-bachelorniveau.

Profilering met Interprofessioneel Opleiden en Samenwerken (IPOS)

De opleiding beoogt dat de ergotherapeut van Zuyd ten behoeve van de patiënt goed kan samenwerken met andere professionals. Om die reden heeft de opleiding als eerste speerpunt Interprofessioneel opleiden en samenwerken (IPOS) gekozen. De andere speerpunten kunnen logischerwijs worden waargemaakt als IPOS goed verloopt. Het gaat hierbij om ondersteunende technologie en ondernemendheid en innoveren.

Het panel vindt dat de opleiding met haar profilering met IPOS kiest voor een heldere focus, die goed past bij de actuele ontwikkelingen in het werkveld. De voorwaardelijkheid van IPOS voor de andere speerpunten, ondersteunende technologie en ondernemendheid & innoveren, vindt het panel goed doordacht. Het panel heeft kunnen constateren dat het werkveld ook deze mening is toegedaan.

Afstemming met werkveld en (inter)nationale onderwijsnetwerken

Het beroepsbeeld en de beoogde eindresultaten zijn nauwkeurig afgestemd met het werkveld. De keuze van deze speerpunten en de bepaling van het eindniveau ervan zijn tot stand gekomen door samenwerking met stakeholders in het werkveld, met de lectoraten en relevante facultaire werkgroepen. Al deze partijen blijven belangrijk voor de doorontwikkeling van de speerpunten in het onderwijsprogramma. De werkveldcommissies van de reguliere opleiding en de BSG denken kritisch mee en adviseren over de actualisering van de beoogde leerresultaten in relatie tot wat de beroepspraktijk vraagt van ergotherapeuten. Door participatie van docenten in nationale en internationale netwerken in Duitsland, de rest van Europa en wereldwijd, houdt de opleiding zicht

op relevante ontwikkelingen en selecteert zij wat van belang is voor de beoogde leerresultaten. Ook de participatie van de expertteams (zie standaard 2) in regionale samenwerkingsverbanden is een belangrijke bron om de beoogde leerresultaten te toetsen. Ook in het benchmarktraject met de opleiding ergotherapie van hogeschool PXL te Hasselt, België, vergelijkt en toetst de opleiding het te bereiken eindniveau.

Het panel signaleert met grote waardering dat de werkveldcommissie bestaat uit een brede vertegenwoordiging van diverse organisaties, zowel zorginstanties als aanpalende organisaties, bijvoorbeeld een gemeente als vertegenwoordiger van cliënten. Het panel vindt dat de opleiding hiermee goed aansluit bij haar focus op IPOS. Daarnaast constateert het panel dat de opleiding het werkveld goed en actief heeft betrokken bij de het benoemen van de beoogde leerresultaten en betreft bij de actualisering hiervan.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Het panel stelt vast dat de visie, de onderwijsmodellen, het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam goed aansluiten bij de beoogde leerresultaten. Dit geldt zowel voor het Nederlandstalige als het Duitstalige programma. Het panel komt tot de waardering goed vanwege de heldere onderwijsvisie en de goede implementatie en borging ervan in het onderwijsprogramma, de docententeams en de voorzieningen. Het panel vindt dat de opleiding hiermee op vernieuwende wijze inspeelt op de ontwikkelingen in het werkveld, zowel binnen als buiten de zorgsector.

Het panel is onder de indruk dat de opleiding in korte tijd (drie jaar) de omslag naar een nieuwe onderwijsmethode heeft neergezet. Dit heeft de opleiding nieuw elan gebracht. Het panel is van mening dat dit onder meer komt door de goed doordachte opbouw van het onderwijsprogramma (modules) met veel verschillende (activerende) werkvormen. De opleiding heeft nadrukkelijk aandacht voor de identiteit en rol van de ergotherapeut in de context van de zorgsector en andere professies. Het panel ziet in de opbouw van het programma dat docenten en studenten al vanaf jaar 1 van binnen (opleiding) naar buiten (werkveld) treden en vice versa. Het is onderdeel van iedere module. De opleiding heeft een contextrijke leeromgeving geschapen waarin dat kan met Living Labs, Learning Communities, Role Emerging Placements (REP) en samenwerking met lectoraten en het werkveld, bijvoorbeeld in een Multidisciplinair Zorg Innovatiecentrum. Eveneens besteedt de opleiding ruim aandacht aan internationalisering en geeft ze ruimte aan studenten en docenten voor het opdoen van internationale ervaring. Het panel heeft gemerkt dat het nieuwe curriculum vol enthousiasme en passie wordt uitgedragen door zowel de leiding als docenten, studenten, alumni en mensen uit het werkveld. Het programma biedt studenten veel ruimte om eigen accenten te leggen.

Het panel constateert op basis van de gesprekken dat studenten positief zijn over de kwaliteit van hun docenten en dat ze zeer te spreken zijn over hun betrokkenheid en de wijze waarop zij zich als sparringpartner opstellen. De docenten tonen zich als bekwame coaches van studenten en van elkaar. Het panel heeft gekwalificeerde en gemotiveerde docenten leren kennen. Docenten werken in zelforganiserende expertteams, waarin ruimte is voor ontwikkeling, het geven van feedback en elkaar scherp houden. Dit blijkt in de praktijk ook goed te werken. Het panel vindt het bijzonder dat studenten de fysieke ruimtes van de opleiding en vooral 'het appartement' (met ergotherapeutische voorzieningen) op de opleiding ervaren als 'thuishaven'. Het is een plek waar ze graag komen om met andere studenten te sparren of te oefenen. Ze zijn er vaak ook als het niet verplicht is en/of er geen onderwijs is.

Onderbouwing

Nederlandstalige en Duitstalige opleiding

De opleiding heeft naast haar reguliere, vierjarige programma een Duitstalig programma. Beide programma's hebben dezelfde inhoudelijke uitgangspunten en didactische visie. De vormgeving van het onderwijs is afgestemd op de kenmerken van de afzonderlijke doelgroepen. Het Nederlandstalige programma (240 EC) is voor instromers met een afgeronde mbo-opleiding niveau 4, havo-, vwo-opleiding of Abitur (Duits vwo). Het Duitstalige programma is voor instromers, die in Duitsland een ergotherapie-opleiding op Berufsfachschule-niveau (vergelijkbaar met mbo-niveau) succesvol hebben afgesloten. Deze instromers hebben vaak een grote diversiteit aan beroepservaring. Zij leggen bij aanvang van de opleiding een Eingangsassessment af, waarmee zij vrijstelling van 120 EC kunnen verkrijgen. Het Duitstalige programma heeft twee leerroutes: de BSG (Bachelor Studiengang) en het Hauptstudium voor instromers die gedurende de opleiding minimaal tien uur per week werkzaam zijn als ergotherapeut. Studenten van het Hauptstudium volgen in de vorm van contractonderwijs eerst een schakeljaar voordat zij instromen. In dit schakeljaar wordt in partnerschap samengewerkt met vier Duitse Berufsfachschulen Ergotherapie. Deels vindt onderwijs plaats op Zuyd Hogeschool, deels online en deels op locatie bij de Berufsfachschulen.

Visie op en basis van nieuw curriculum

Nieuw curriculum in samenspraak opgesteld

Het nieuwe curriculum is in september 2016 van start gegaan en de vernieuwing is nu in de finale fase. De inhoud en didactiek zijn inmiddels uitgekristalliseerd. Dit nieuwe curriculum is opgesteld in samenspraak met ergotherapeuten in opleiding, cliënten, professionals uit het werkveld en lectoren. De opleiding heeft tijdens het proces van vernieuwing tegelijkertijd geborgd dat belangrijke ontwikkelingen in het beroep een plek hebben gekregen in het aflopende curriculum, zodat ook deze groep ergotherapeuten in opleiding (die in september 2018 is gestart met het vierde jaar) met de juiste bagage het werkveld in gaat.

Onderwijsmodellen als onderlegger voor het (nieuwe) curriculum

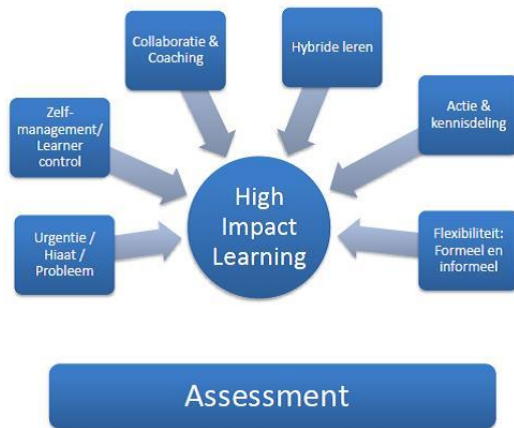
Tijdens het ontwerpen van het nieuwe curriculum heeft de opleiding de didactische uitgangspunten van de onderwijsmodellen HILL (High Impact Learning that Lasts) en 4CID (Vier componenten instructie model) in relatie tot de beroepscompetenties vertaald in een (nieuw) curriculum dat is gebouwd op vier pijlers:

- Pijler 1 strategisch leren denken en doen
- Pijler 2 leren vormgeven aan oplossingen
- Pijler 3 de basis leren
- Pijler 4 de persoonlijke professionele ontwikkeling (PPO).

Deze pijlers vormen, samen met de ergotherapie-specifieke en de ondersteunende expertise, de basis voor de ontwikkeling tot Zuyd ergotherapeut.

Het HILL-model beoogt een andere wijze van leren van de ergotherapeut in opleiding, zodat hij zijn kennis, vaardigheden en attitude kan toepassen in een diversiteit van studie- en professionele situaties. Naast specifieke beroepsbekwaamheid leidt dit onderwijs tot ergotherapeuten (in opleiding) die flexibiliteit tonen om met veranderingen om te gaan en daarop

kunnen anticiperen. Ook draagt het bij aan ergotherapeuten (in opleiding) die zelfverantwoordelijk en geëngageerd zijn, een kritische houding en reflectieve vaardigheden bezitten en in staat zijn om effectief, doordacht en efficiënt problemen op te lossen. Het competentiegericht leren, vanuit een sociaal constructivistische visie vindt voor een belangrijk deel in teams plaats.

Het 4CID-model helpt de opleiding bij het ontwerpen van de onderwijseenheden en haar didactische keuzes zodat de ergotherapeut in opleiding complexe taken leert uitvoeren:

- De beroepstaak van de ergotherapeut staat centraal.
- Er is een opbouw van taken of beroepshandelingen: van enkelvoudig (of voorgestructureerd) naar complexer; steeds in balans met het verworven competentieniveau van dat moment.
- Ondersteunende informatie (via theorie en vaardigheden) wordt aangeboden om een taak of beroepshandeling uit te kunnen voeren.
- Procedures worden 'just in time' aangeboden.

De opleiding heeft gekozen voor een zo volledig mogelijke integratie van vakken binnen zowel het theoretisch onderwijs als het vaardigheidsonderwijs, omdat juist de integratie de praktijksituatie van de ergotherapie het meest authentiek benadert.

Het panel constateert dat de onderwijsmodellen niet alleen goed passen bij de visie van de opleiding, maar eveneens goed zijn geïmplementeerd, breed worden gedragen en door de docenten actief worden uitgedragen.

Drie speerpunten leidend

In het nieuwe curriculum zijn de drie speerpunten leidend.

- Speerpunt 1 (IPOS): De opleiding heeft een interprofessionele leeromgeving als integraal deel van haar onderwijsprogramma ontwikkeld, waarbij studenten leren over, met en van andere professionals. Dit kan omdat de opleiding Ergotherapie samenwerkt met andere opleidingen en diverse lectoraten. Ook nemen alle studenten in alle leerjaren deel aan het IP-onderwijs van de faculteit Gezondheidszorg van Zuyd Hogeschool in Interprofessionele Communities of Practice (IPCoP), door de jaren heen opbouwend in complexiteit. In de loop der jaren wordt de cliënt er meer bij betrokken. Elk jaar zijn er weer nieuwe, actuele, cliëntgerichte opdrachten, zie verder het hoofdstuk over Bijzonder kenmerk.

- Speerpunt 2 (Technologie): De opleiding werkt samen met het Lectoraat Ondersteunende technologie in de zorg. Docenten van dit lectoraat geven les bij de opleiding Ergotherapie en zijn betrokken bij expertteams. Studenten werken mee aan projecten van dit lectoraat. Een voorbeeld is het project Belevingsgerichte huizen, waarbij de opdracht was om met behulp van technologie de huizen zo in te richten dat mensen kunnen ervaren hoe het is om te leven met dementie of met overprikkeling.
- Speerpunt 3 (Ondernemendheid en innoveren): Om studenten ondernemendheid en innovatief vermogen te leren, gaan ze vanaf het eerste deel van het (nieuwe) curriculum al aan de slag met opdrachten die van buiten (werkveld/lectorat) naar binnen komen of ze gaan naar buiten om nieuwe kansen voor het beroep ergotherapie te ontdekken, bijvoorbeeld bij de module Wijkgericht werken. In de laatste module van het tweede jaar bedenken studenten een eigen product aan de hand van het businessmodel canvas. Dit doen zij samen met docenten van andere opleidingen, zoals commerciële economie, alumni en het werkveld in kleinschalige teams.

Het panel vindt dat de opleiding met haar onderwijsvisie en –modellen op vernieuwende wijze inspeelt op de ontwikkelingen in het werkveld, zowel binnen als buiten de zorgsector. Het panel vindt het toepassen van IPOS in combinatie met het HILL-model en het 4CID-model passend bij de visie van de opleiding op onderwijs en op het werkveld. Het panel heeft met waardering geconstateerd dat de opleiding beide modellen consequent toepast en dat docenten deze goed uitdragen.

Opzet en inhoud onderwijsprogramma

De opbouw van het reguliere, vierjarige programma

Voor de schematische opbouw van het programma zie onderstaande figuur. De eerste twee leerjaren bestaan voornamelijk uit thematische modules. De laatste twee jaar staan in het teken van minoren, keuzevakken, stages en het afstudeertraject. Doorlopende lijnen in alle jaren zijn de Professionele en persoonlijke ontwikkeling (PPO), Interprofessioneel onderwijs (IPCoP) en de vrije studieruimte.

	10 weken	10 weken	10 weken	10 weken
Jaar 1	1. Aan de slag met ergotherapie	2. Kind en Jeugd	3. Ouderen	4. Arbeid
Jaar 2	5. Revalidatie	6. Mental health	7. Wijkgericht werken	8. Competent op stage
Jaar 3	Minoren/ keuzevakken of stage		Stage	
Jaar 4	Minoren/ keuzevakken of stage		Afstudeerproject	
Jaar 1 t/m 4	Professionele persoonlijke ontwikkeling (PPO)			
	Interprofessioneel onderwijs (IPCoP)			
	Vrije studieruimte			

Belangrijke elementen in de propedeuse zijn de vorming van het beroepsbeeld en het leren leren in het hoger onderwijs. Hierbij is bijzondere aandacht voor het leren samenwerken in (inter)professionele teams, en voor de start van de ontwikkeling van een persoonlijke professionaliteit. De ergotherapeut in opleiding realiseert aan het eind van de propedeuse het niveau opleidingsbekwaam. In het tweede jaar van de opleiding verbreedt en verdiept de ergotherapeut in opleiding zijn kennis, vaardigheden en attitude tot het niveau stagebekwaam. In jaar 3 en 4 verdiept en verbreedt hij zijn competenties tot het niveau beroepsbekwaam en brengt hij een eigen profiel in zijn professionele ontwikkeling aan. De eisen van deze niveaus nemen voor elke beroepscompetentie toe wat het methodisch handelen betreft, de verantwoording hiervan en de complexiteit van de context.

De eerdergenoemde vier pijlers van het curriculum komen in elke onderwijseenheid terug. De eerste twee pijlers (Strategisch denken en doen en Vormgeven aan oplossingen) zijn geconcretiseerd in de praktijkopdrachten. Pijler 3 (De basis leren) is met name uitgewerkt in de thematische modules in de eerste twee leerjaren en de vierde pijler, PPO, in de gelijknamige lijn. Voor wat betreft de te verwerven expertise maakt de opleiding onderscheid tussen ergotherapeutische expertise en ondersteunende expertise. Voor de ergotherapeutische expertise legt de opleiding vooral de basis in de thema's in jaar een en twee. De benamingen van de thema's – *Kind en jeugd* enzovoorts – geven de toepassingsgebieden van de ergotherapeutische expertise aan. Het onderdeel *Ondersteunende technologie* komt in alle thema's aan bod. De ondersteunende expertise is door alle thema's vervlochten. Het gaat hierbij om psychologie, medische expertise, sociologie en een onderzoekende houding.

De opbouw van Duitstalige programma's

De Duitstalige programma's (BSG en Hauptstudium) beslaan drie semesters; totaal 120 EC. De beide programma's bestaan uit vijf themagerichte modules, een minorperiode met ergotherapie-specifieke keuzevakken, een onderzoeksmodule en het afstudeerproject van twintig weken. Gedurende het programma is er een lijn leerprocesbegeleiding. In het BSG-programma voeren studenten ook praktijkprojecten uit. Omdat studenten van het Hauptstudium programma zelf al in de praktijk werken, maken zij de transfer van de theorie naar hun eigen werkpraktijk. Belangrijke elementen in het eerste semester zijn de verdere vorming van het beroepsbeeld en de persoonlijke professionele identiteit. Ook komen zelfmanagement in het leren en het samenwerken in (inter)professionele teams aan de orde. Door zijn eerdere opleiding aan de Berufsfachschule, waarvan ook een stage deel uitmaakt, overstijgt de student wanneer hij instroomt, het niveau stagebekwaam. Gedurende de opleiding ontwikkelt hij zich tot het niveau beroepsbekwaam met een eigen professioneel profiel.

Praktijkgerichtheid en stages

Vanaf het begin van het eerste jaar is het programma zodanig ingericht dat studenten en docenten van binnen naar buiten treden en professionals opdrachtgever zijn van actuele, authentieke opdrachten. Dit gebeurt in jaar 1 en 2 met name in de thematische modules. Iedere module begint met een kick-off in de beroepspraktijk. Zo gaan studenten naar verschillende zorginstanties waar ze aan praktijkopdrachten werken en waar ze de sfeer en cultuur van een organisatie kunnen proeven. Hierdoor krijgen studenten al in de eerste jaren van de opleiding een goed beeld van de beroepspraktijk. In het oude curriculum kwam dit tijdens de stages in jaar drie en vier pas aan bod.

In het derde jaar loopt de student twee stages. Elke stage beslaat 30 EC. De stage is een vorm van werkplekleren met de nadruk op de cliëntgerichte competenties. Daarnaast is er ook ruimte voor organisatie- en beroepsgerichte competenties. De stagebegeleiding is in handen van een professional uit de beroepspraktijk en een docentbegeleider. Studenten lopen in uiteenlopende werksituaties stage. Een bijzondere stage is de REP-stage (Role Emerging Placements). Dit zijn stages in organisaties waar de ergotherapie nog geen gevestigde discipline is, maar waar wel ergotherapeutische vragen liggen. Ergotherapeuten in opleiding blijken een zichtbaar aanvullende waarde te hebben op deze stageplaatsen en fungeren daar vaak als ambassadeurs van de ergotherapie. Begeleiders in deze organisaties benoemen volgens de opleiding als kwaliteiten bij studenten het uitgaan van de vraag van de burger, het betrekken van het systeem rond de cliënt, de coaching van andere professionals, beleidsadvisering en ondernemendheid. De studenten noemen zelf vooral een grotere ondernemendheid als leerwinst in deze stages.

Onderzoekslijn

Onderzoek is geïntegreerd in het onderwijs. De studenten leren hoe zij met behulp van (eigen) onderzoek een bijdrage kunnen leveren aan vernieuwingen in de beroepspraktijk. Het draagt eraan bij dat het onderwijs actueel en innovatief is. In het afstudeerproject worden vooral de competenties op het gebied van onderzoek en innovatie getoetst, zie verder standaard 4. De opleiding hecht vanwege de belangrijke verbinding tussen onderwijs en onderzoek, veel waarde aan de samenwerking met de lectoraten binnen en buiten de faculteit Gezondheidszorg. Expertteams participeren samen met ergotherapeuten in opleiding in onderzoeksprojecten van lectoraten. Kennis die ontwikkeld is in lectoraten vindt haar weg naar het onderwijsprogramma, mede doordat onderzoekers ook actief zijn als docent en andersom.

Differentiatiemogelijkheden/honours

De ergotherapeut in opleiding heeft vooral in jaar 3 en 4 mogelijkheden om te differentiëren in de breedte of in de diepte. Hij maakt een eigen keuze in de ergotherapie-specifieke keuzevakken, voor de interprofessionele minor binnen of buiten de faculteit, voor het werkveld waarin hij stageloopt, voor de opdrachten die hij uitvoert voor zijn portfolio-eindassessment en voor het thema van zijn afstudeerproject. De opleiding biedt keuzevakken aan gericht op ergotherapeutische beroepsspecialisaties, zoals *Ouderen-ergotherapeut* of *Kinder-ergotherapeut*, en keuzevakken gericht op actuele thema's in de ergotherapie, bijvoorbeeld *Politieke ergotherapie*, *Innovatieve technologie* en *Toegankelijkheid in de wijk*. Daarnaast biedt de opleiding drie interprofessionele minoren aan: *Arbeid en preventie*, *Neurorevalidatie* en de internationale minor *EEE4all* (Euro-Education: Employability for all; interprofessional interventions for people with disabilities).

Het onderzoeksprogramma LIME (Limburg Meet) biedt mogelijkheden tot het volgen van een interprofessioneel honoursprogramma. Daarnaast heeft de faculteit Gezondheidszorg een faculteitsbreed, universitair programma (240 EC) met een duur van vier jaar (het zogenaamde BaMa-programma). Dit is een bijzondere vorm van differentiatie voor de vwo- of Abitur-student. In een geïntensiveerd programma met lintminoren in Methodologie en Statistiek realiseert hij zijn eindniveau van bachelor of science ergotherapie in drie jaar en kan hij in het jaar daaropvolgend zijn masterdegree halen in een van de programma's van de faculteit Gezondheids- wetenschappen van de Universiteit Maastricht.

Internationalisering

De opleiding besteedt op verschillende manieren aandacht aan internationalisering. In het studiejaar 2017-2018 is de zogenaamde Global Mind Monitor in het eerste jaar geïmplementeerd, een innovatief instrument voor reflectie door de ergotherapeut in opleiding op zijn internationale en interculturele competenties. Studenten hebben de mogelijkheid om deel te nemen aan onderwijsactiviteiten in het kader van internationalisation@home (bijvoorbeeld de interprofessionele module *Crossing Borders*). Ook kan hij een internationale minor volgen, zoals de hierboven genoemde minor *Employability for All (EEE4all)* binnen Zuyd Hogeschool of een minor bij een internationale partneropleiding. Hij kan een stage in het buitenland lopen of daar zijn afstudeerproject uitvoeren.

Studenten over het programma

In de zelfevaluatie en in de gesprekken geven de studenten aan zeer tevreden te zijn over het nieuwe curriculum waarin de eerder genoemde speerpunten centraal staan. Zij zeggen hierover: "Het is wat ons betreft de beste verbetering in de afgelopen jaren. In vergelijking met het oude curriculum worden theorie en praktijk in het nieuwe curriculum veel meer met elkaar verbonden en op elkaar afgestemd".

Studenten geven verder aan: "We worden gestimuleerd om onze studiepunten binnen de vastgestelde termijn te halen, maar ervaren daarin geen druk en dat maakt het voor ons zeer prettig. Het is met name onze intrinsieke motivatie die voor een groot deel bepaalt of we na vier jaar studeren daadwerkelijk kunnen zwaaien met ons diploma. We worden gestimuleerd in onze ergotherapeutische ontwikkeling en ook aan onze persoonlijke ontwikkeling wordt binnen de opleiding veel aandacht besteed. We worden in jaar één en twee opgeleid tot ergotherapeut in de breedste zin van het woord en krijgen in jaar drie en vier de kans om onze kennis op een aantal gebieden te specialiseren. Daarnaast worden we gestimuleerd in samenwerken en het nemen van initiatief en verantwoordelijkheid". Studenten met wie het panel heeft gesproken, hebben deze oordelen bevestigd.

Oordeel panel over programma

Het panel is onder de indruk dat de opleiding in korte tijd (drie jaar) de omslag naar deze nieuwe onderwijsmethode heeft neergezet. De onderwijsvisie staat niet alleen op papier, IPOS en de gekozen onderwijsmodellen (HILL en 4-CID) zijn doorgevoerd in alle haarvaten van de opleiding. De drie gekozen speerpunten staan duidelijk centraal in het programma. Het panel is van mening dat dit onder meer komt door de goede doordachte opbouw van het onderwijsprogramma (modules) met veel verschillende (activerende) werkvormen. De kennis-, vaardigheids- en onderzoeklijnen zijn hierin goed verankerd en er is sprake van een logische opbouw. Het panel onderschrijft het beeld van een semipermeabel curriculum dat de opleiding zelf hanteert, met vaste onderdelen, flexibele onderdelen (actuele opdrachten met een open einde uit de beroepspraktijk) en open onderdelen waaraan studenten zelf vulling kunnen geven en die mogelijkheden bieden voor invulling van buitenaf.

De opleiding heeft nadrukkelijk aandacht voor de identiteit en rol van de ergotherapeut in de context van de zorgsector en andere professies. Het panel ziet in de opbouw van het programma dat docenten en studenten al vanaf het eerste leerjaar van binnen (opleiding) naar buiten (werkveld) treden en het werkveld actuele, authentieke opdrachten aanreikt. De opleiding heeft een leeromgeving geschapen waarin dat kan, onder meer in de learning communities. Eveneens besteedt de opleiding ruim aandacht aan internationalisering en geeft ze ruimte aan studenten en

docenten voor het opdoen van internationale ervaring. Het panel heeft verder gemerkt dat het nieuwe curriculum vol enthousiasme en passie wordt uitgedragen door zowel de leiding als docenten, studenten, alumni en mensen uit het werkveld. De nieuwe manier van werken zit als het ware in de vezels van de hele opleiding. Dit blijkt bijvoorbeeld ook uit de coachende rol die docenten met verve voeren, overigens niet alleen naar studenten toe, maar ook naar elkaar. Het panel doet de aanbeveling om bij het doorontwikkelen van de learning communities het betrekken van patiënten verder te versterken.

Het panel signaleert nog enkele aandachtspunten bij de doorontwikkeling van het programma. Het panel adviseert de opleiding om in zowel het Nederlandstalige programma als het Duitstalige programma extra begeleiding in te bouwen ten behoeve van het aanbrengen van focus bij onderzoek en het maken van de afstudeerprojecten. Aandachtspunten zijn de opbouw van onderzoek en de, vaak grote, omvang van de verslagen van de afstudeerprojecten.

Borging van het programma

Het panel constateert dat de borging van het programma goed is geregeld. Ook constateert het panel een lerende houding bij de opleiding. De opleiding heeft het programma geborgd via de curriculumcommissie, opleidingscommissie en werkveldcommissie. Eveneens zijn terugkerende evaluaties onderdeel van de borging. Studenten en docenten geven aan dat de opleiding voortdurend op zoek is naar verbetering. Studenten zeggen in de zelfevaluatie dat ze dat merken aan de evaluatielijsten, die ze aan het eind van iedere periode ontvangen en aan evaluaties die aan het eind van iedere periode met de docenten worden gehouden. Studenten merken dat er daadwerkelijk iets met hun feedback wordt gedaan en dat docenten oprecht benieuwd zijn naar de mening van studenten om het onderwijs of hun manier van lesgeven te verbeteren. De opleiding benut ook de resultaten van de NSE-enquête, waaruit blijkt dat de opleiding op alle onderdelen een relatief hoge waardering van studenten krijgt.

Begeleiding

De studiebegeleiding steekt volgens het panel goed in elkaar. Studenten onderschrijven dit. De peerfeedback als onderdeel hiervan oogst bij het panel veel waardering. De PPO-docent coacht de ergotherapeut in opleiding gedurende alle studie jaren op zijn studievoortgang, zijn persoonlijke ontwikkelpunten en in het realiseren van zijn ambitie. In elke onderwijsperiode zijn er studievoortgangsgesprekken. Ouderejaars ergotherapeuten in opleiding coachen mee in veel onderwijsactiviteiten. Dagelijks zijn er tweedejaars student-assistenten actief als vraagbaak voor de eerstejaars. Studenten geven aan dat de docenten goed bereikbaar zijn voor overleg en de beantwoording van vragen.

Docenten

De opleiding heeft 46 docenten (25,5 fte). De opleiding hecht veel waarde aan medewerkers die verbinding leggen tussen de opleiding en de beroepspraktijk: een derde van de docenten is werkzaam in de beroepspraktijk. Daarnaast participeert een groot aantal docenten in adviesraden en commissies en borgt op deze wijze de verbinding met de beroepspraktijk. Een aantal docenten verzorgt post-hbo-onderwijs, zoals de module *Kansen voor kinderen: technologie en zelfmanagement*. Dit heeft een spin-off naar het onderwijsprogramma van de bacheloropleiding. Docenten zijn didactisch bekwaam. Daarnaast heeft een vijftal docenten een onderwijskundige

masteropleiding voltooid. Zij hebben een leidende rol in de didactische vormgeving van het curriculum. Onderzoeksexpertise is aanwezig doordat vrijwel alle docenten een kwalificatie op masterniveau hebben, vijf een kwalificatie op PhD-niveau en twee docenten ronden hun PhD-onderzoek in december 2018 af. Ook zijn docenten lid van lectoraten. Ten tijde van de visitatie waren vijf docenten SKE-gecertificeerd en een docent BKE-gecertificeerd.

De opleiding kiest in haar beleid voor deskundigheidsbevordering voor een mix van formeel en informeel leren (bijvoorbeeld delen van best practices en deelname aan internationale congressen). Docenten hebben intervisiebesprekingen, teamdagen en evaluaties/ feedback van studenten geïntegreerd in hun werk. Bij de professionalisering van de docenten heeft de opleiding extra geïnvesteerd, en investeert nog steeds, in de coachende rol van docenten en in expertise op het gebied van IPOS. Deze investeringen hebben volgens het panel hun doel beslist niet gemist. Docenten oordelen positief over de professionalisering die de opleiding hun biedt.

Studenten geven in de zelfevaluatie aan dat het contact met de docenten zeer laagdrempelig is en dat ze stuk voor stuk bereid zijn om te luisteren en de tijd te nemen om passende oplossingen te bedenken. De docenten stemmen hun begeleiding af op de individuele student en proberen op die manier samen met de studenten het hoogst haalbare uit hen te halen. Dit sluit aan bij het beeld dat het panel in de gesprekken van de opleiding heeft gekregen en tijdens de rondleiding door het gebouw.

Expertteams

Sinds 2011 werken docenten met een specifieke inhoudelijke deskundigheid samen met ergotherapeuten in opleiding, cliënten en professionals in zogenaamde expertgroepen aan projecten. Dit is zo succesvol gebleken dat sinds september 2017 expertteams, die voortkomen uit de expertgroepen, het hart van de organisatie vormen. De expertteams zijn georganiseerd rondom de themagebieden van de ergotherapeutische expertise, zie hierboven. Expertteams zijn zelforganiserende en samensturende teams met resultaatverantwoordelijkheid. Zij zijn inhoudelijk eigenaar van en verantwoordelijk voor het onderwijs in het betreffende expertisegedebied in alle leerjaren. Voorts krijgen zij de ruimte en verantwoordelijkheid om de curriculumcommissie te adviseren over de inhoud en opbouw van modules. Zij hebben een netwerk, waaruit projecten voor de learning communities voortkomen. Het werken in een expertteam draagt tegelijkertijd bij aan de verdere professionalisering van de docent. De opleiding wil dat studenten ook aan die teams verbonden zijn. Alle expertteams staan in verbinding met een lectoraat, bijvoorbeeld het team Kind & Jeugd is aangesloten bij het lectoraat van de PABO.

Het panel constateert op basis van de gesprekken dat studenten positief zijn over de kwaliteit van hun docenten en dat ze zeer te spreken zijn over de betrokkenheid van docenten en de wijze waarop zij zich als sparringpartner opstellen. Wel willen studenten graag meer inzicht in welke docent welke ervaring en deskundigheid heeft, zodat ze beter weten bij welke docent ze terecht kunnen met hun vragen. Het panel heeft gekwalificeerde en gemotiveerde docenten gezien. Docenten werken in zelforganiserende expertteams, waarin ruimte is voor ontwikkeling, het geven van feedback en elkaar scherp houden. Het panel heeft veel waardering voor deze organisatievorm, die in de praktijk ook goed blijkt te werken. Docenten nemen hun rol als coach van studenten zeer serieus. Ze bieden iedere student maatwerk en begeleiden extra bij vernieuwende ontwikkelingen. Dit kan volgens het panel, omdat de opleiding docenten hiervoor de ruimte biedt, bijvoorbeeld door extra uren voor begeleiding bij een nieuw type stage. Het is het

panel opgevallen dat docenten nauwelijks spreken over een (hoge) werkdruk, maar vooral over hoe leuk ze het vinden om studenten te coachen.

Voorzieningen

Er zijn diverse voorzieningen die maken dat studenten zich 'thuis' voelen op de opleiding, zo heeft het panel gezien op de visitatiedag. Er is een 'appartement' met kamers die ingericht zijn met ergotherapeutische voorzieningen (bijvoorbeeld een hoog/laag keuken). Studenten kunnen hier elkaar ontmoeten, oefenen en met elkaar samenwerken. Daarnaast zijn er vaardigheidslokalen en werkplekken. Deel van de faculteit Gezondheidszorg is het zogenaamde Preventiecentrum. Dit is een leerwerkbedrijf waar gezondheidszorg-professionals in opleiding gezamenlijk werken aan opdrachten – vaak op het vlak van arbeid – van opdrachtgevers van binnen en buiten Zuyd Hogeschool. Studenten omschrijven de sfeer bij de opleiding in de zelfevaluatie als volgt: "Er heerst een open en gemoedelijke sfeer, we hebben een prettig contact met de docenten en de opleiding is kleinschalig. We kennen elkaar dan ook vrijwel allemaal van gezicht en kunnen daardoor veel voor elkaar betekenen".

Het panel vindt het bijzonder dat studenten de fysieke omgeving van de opleiding en vooral 'het appartement' (met ergotherapeutische voorzieningen) op de opleiding ervaren als 'thuishaven'. Het is een plek waar ze graag komen om met andere studenten te sparren of te oefenen. Ze zijn er vaak ook als het niet verplicht is en/of er geen onderwijs is.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Het panel stelt vast dat de opleiding beschikt over een adequaat toetsbeleid. Het panel heeft in de uitwerking van het toetsbeleid een variatie aan toetsvormen en toetsmatrijzen gezien die passen bij de inhoud en het niveau van het programma en bij IPOS. De toetsen zijn van voldoende niveau en voldoen aan de eisen van validiteit, transparantie en betrouwbaarheid. Het panel is te spreken over de opbouw van toetsen, waarbij er in het eerste jaar meer toetsmomenten zijn dan in de jaren daarna. Dit past bij de opbouw van het programma. Studenten zijn over het geheel genomen tevreden over de toetsing. Zij vinden het aantal toetsmomenten niet te hoog. Het panel heeft een representatieve selectie van toetsen bestudeerd met de bijbehorende beoordelingen. De toetsing sluit aan op de leerdoelen/leeruitkomsten en het niveau van het onderwijs, aldus het panel. De beoordelingen van de toetsen vindt het panel over het algemeen navolgbaar. Het panel maakt wel enkele kanttekeningen bij de lengte van beoordelingsformulieren in het algemeen, waardoor de navolgbaarheid van beoordelingen soms in het gedrang komt. De informatievoorziening rond de toetsing is op orde en inzichtelijk voor studenten.

De opleiding heeft adequaat aandacht voor het bewaken van de kwaliteit van toetsen en de beoordeling. Het vier-ogen-principe wordt toegepast en er zijn kalibratiesessies en toetsevaluaties. Het panel vindt het waardevol dat de opleiding het werkveld een rol geeft in de beoordeling, bijvoorbeeld bij projecten, stages en het afstuderen. Het panel is van mening dat de examencommissie meer verantwoordelijkheid kan nemen om de navolgbaarheid van de beoordeling van afstudeerprojecten te verbeteren. Het panel constateert met veel waardering dat er onder de docenten een grote betrokkenheid is bij de kwaliteit van de toetsing en beoordeling. Er is hierover intensieve discussie. Het panel adviseert de opleiding voor een duidelijk stip op de "toetsingshorizon" te kiezen om deze discussie verder in goede banen te kunnen leiden.

Onderbouwing

Toetsbeleid

Het panel stelt vast dat de opleiding beschikt over een adequaat toetsbeleid. De verantwoording van de toetsing binnen de opleiding is beschreven in het *Toetsplan opleiding ergotherapie 2017–2018*. Het toetsbeleid van de opleiding is conform de hogeschoolbrede kaders zoals vastgelegd in het *Toetskompas* van Zuyd Hogeschool. De wijze van toetsen past bij het beroep ergotherapie en sluit aan bij de onderwijsvisie van de opleiding en bij het gekozen onderwijsmodel (HILL). De opleiding wil ergotherapeuten in opleidingen aanzetten tot leren door hen eigenaar te maken van het eigen leerproces, dat ontwikkelingsgericht is. Toetsen sturen dit leergedrag en hebben daarom naast een summatieve ook een formatieve functie. Op alle niveaus in de opleiding wordt competentiegericht getoetst door vormen van performance assessments die in moeilijkheidsgraad opklimmen. Hierbij streeft de opleiding naar een geïntegreerde wijze van

toetsen van alle inhouden in zo authentiek mogelijke situaties. Bij groepsopdrachten is er naast de groepsbeoordeling altijd een individuele beoordeling.

De opleiding hanteert bij het werken aan toetskwaliteit het zogenaamde 'toetsweb' met vijf entiteiten van toetskwaliteit (toets, programma, beleid, organisatie en bekwaamheid). De specifieke kwaliteitscriteria voor afzonderlijke toetsen zijn:

- De validiteit van een toets wordt geborgd door een toetsmatrijs, die de verbinding tussen de leerstof en de toets aangeeft voor elke toets.
- De inhoud van een toets wordt altijd vastgesteld door een Module Plannings Groep (MPG), die verantwoordelijk is voor een specifieke module, niet door individuele docenten.
- De betrouwbaarheid van toetsing krijgt vorm door vooraf vastgestelde beoordelingsprocedures en – formulieren. Bij meer complexe of meer geïntegreerde toetsing (zoals het performance assessment en het portfolio-eindgesprek) zijn *rubrics* ontwikkeld om de veelheid van doelen die er aan de orde komen te vatten.
- De transparantie wordt gerealiseerd doordat voor elk onderdeel/elke module de doelen, het toetsoverzicht, de procedures en de bijbehorende criteria en/of rubric vooraf helder beschreven zijn en geplaatst op de digitale leeromgeving. Daarnaast zijn er proeftoetsen vooraf, nabesprekingen en inzage van eigen toetsen.

Toetsen

Het toetsprogramma sluit aan bij de opbouw van het onderwijsprogramma. Kenmerkend in het toetsprogramma is dat er in het eerste jaar een groot aantal toetsmomenten is met diverse summatieve en formatieve toetsvormen zoals een theorietoets, een stationstoetsing vaardigheden en een functioneringsgesprek. Voor de meer geïntegreerde competentiegerichte toetsvormen zijn er groepsproducten en is er het individueel performance assessment (PA). In het tweede jaar is het uitgangspunt dat de ergotherapeut in opleiding met het behalen van de propedeuse heeft laten zien dat hij in staat is om kennis te reproduceren en toe te passen en (basis)vaardigheden te beheersen. Er zijn dan geen afzonderlijke kennis- en vaardigheidstoetsen, maar het PA is uitgebreider en daarbinnen komen alle nieuwe inhouden toegepast en integraal aan de orde. In het derde en vierde jaar zijn er binnen de keuzevakken en de minoren diverse toetsvormen die passen bij de leerdoelen die in de onderwijseenheden aan bod komen.

In de afstudeerfase dient de ergotherapeut in opleiding te bewijzen de beroepscompetenties te behalen op niveau 6 van het NLQF. De afstudeerfase waarin de competenties op het niveau van de beginnende beroepsbeoefenaar worden getoetst bestaat uit drie onderdelen: een stagedeel, het afstudeerproject en het portfolio- eindgesprek:

- Stage/ beroepsproducten: In het stagedeel worden de cliëntgerichte competenties getoetst. De gehele stageperiode wordt beoordeeld met één eindcijfer. De docent/examinator stelt de beoordeling vast en maakt daarbij gebruik van een adviesbeoordeling door de praktijkbegeleider.
- Afstudeerproject: In het afstudeerproject worden vooral de competenties ten aanzien van onderzoek en innovatie getoetst. Het bestaat uit vier onderdelen: een literatuurstudie, beoordeeld door de docentbegeleider, het startdocument, de afstudeeropdracht en een individueel eindassessment. De laatste twee onderdelen worden beoordeeld door de docentbegeleider en een onafhankelijke tweede beoordelaar. De opdrachtgever geeft ook

een (advies)beoordeling van het project. Het afstudeerproject is in de regel een groepsproject, maar elke student krijgt een individuele beoordeling.

- Portfolio-eindassessment: in de vorm van een criteriumgericht interview door een docent van de opleiding en een ergotherapeut uit het werkveld, worden organisatiegerichte en beroepsgerichte competenties getoetst met uitzondering van de competenties innoveren en onderzoeken. Het interview wordt gevoerd aan de hand van een portfolio met bewijzen van bekwaamheid afkomstig uit de authentieke beroepspraktijk. Bij de portfolio-beoordeling voeren twee beoordelaars het interview volgens een methodisch gestructureerd interviewmodel. In het gesprek wordt ingezoomd op drie competenties. Een daarvan kiest de student, de andere kiezen de beoordelaars.

Voor het Duitstalige programma geldt dat elke ergotherapeut in opleiding in het Eingangsassessment bewijst dat hij op niveau 4 NLQF de cliëntgerichte competenties beheerst. De ergotherapeut in opleiding van het Duitstalige programma levert bewijzen aan voor zijn doorontwikkeling tot niveau 6 NLQF met beroepsproducten op basis van leeropdrachten in verschillende modules. Daarnaast voert hij ook een afstudeerproject uit, conform de opzet van de reguliere opleiding.

Het panel is te spreken over de opbouw van toetsen, in hoeveelheid en vorm. De verschillende toetsvormen passen bij de opleiding ergotherapie, het IPOS en de gekozen onderwijsmodellen. Het panel heeft een representatieve selectie van toetsen, toetsmatrijzen en de bijbehorende beoordelingen bestudeerd. De toetsing sluit aan op de leerdoelen/leeruitkomsten en het niveau van het onderwijs, aldus het panel. De toetsen voldoen aan de eisen van validiteit, transparantie en betrouwbaarheid. De beoordelingen van de toetsen vindt het panel over het algemeen navolgbaar, het is duidelijk hoe de beoordeling tot stand is gekomen, en gebeurt aan de hand van beoordelingsformulieren. Hierbij maakt het panel de kanttekening dat de formulieren mogelijk te uitgebreid zijn en het overzicht in te beoordelen aspecten verloren dreigt te gaan.

Bij de afstudeerprojecten is de navolgbaarheid van de beoordeling voor verdere verbetering mogelijk, volgens het panel. De schriftelijke onderbouwing kan in sommige gevallen beter aansluiten bij het cijfer van het afstudeerproject. Het panel constateert tot slot dat bij navraag in de gesprekken is gebleken dat docenten verschillend denken over wat een acceptabel verschil is tussen de eerste en tweede beoordelaar.

De studenten van de opleiding ergotherapie van Zuyd zijn over het geheel genomen tevreden over de wijze van toetsen, zo blijkt uit de benchmarkgegevens. De NSE-scores op deze onderdelen liggen bij deze opleiding iets hoger dan het gemiddelde van de ergotherapie-opleidingen in Nederland. Studenten blijken het aantal toetsmomenten niet te hoog te vinden. Zij zijn ook tevreden over de informatievoorziening over de toetsing. Het panel heeft met genoegen geconstateerd dat er een sterk bewustzijn is onder docenten over de toetskwaliteit. Hierover is intensive discussie. Het panel adviseert de opleiding voor een duidelijk stip op de "toetsingshorizon" te kiezen om deze discussie verder in goede banen te kunnen leiden. Op basis daarvan kan de opleiding verdere besluiten nemen over de invulling van de toetsing en de hoeveelheid toetsen. Het advies is om hierbij studenten en de opleidingscommissie te betrekken en uit te wisselen met andere opleidingen.

Borging van toetsing en beoordeling

De opleiding hanteert verschillende middelen om de kwaliteit van de toetsing en beoordeling te borgen. Het vier-ogen-principe wordt toegepast en er zijn kalibratiesessies en toetsevaluaties. Betrouwbaarheid wordt bewaakt door voorbesprekingen, vergelijkbaar met kalibreersessies, die gehouden worden met assessoren van binnen en buiten de opleiding en door statistische analyses en interpretaties van de toetsresultaten. Daar waar mogelijk, bijvoorbeeld bij de portfolio-eindassessments, wordt een onafhankelijke beoordelaar ingezet.

De examencommissie heeft een centrale wettelijke en onafhankelijke rol in de borging van de toetskwaliteit. De examencommissie stelt vast of een student voldoet aan de voorwaarden die de Onderwijs- en Examenregeling (OER) stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad. De examencommissie komt op vaste tijden bij elkaar zodat ergotherapeuten in opleidingen en docenten weten wanneer zaken besproken (kunnen) worden. De examencommissie wijst docenten aan als examiner, waarbij inhoudsdeskundigheid een belangrijke parameter is.

Naast de examencommissie heeft de opleiding een toetscommissie ingesteld die, gemandateerd door de examencommissie, werkzaamheden uitvoert om de kwaliteit van de toetsing te bewaken en te bevorderen. Elk lid van de toetscommissie is gelieerd aan een bepaalde module en geeft gevraagd en ongevraagd advies aan stakeholders. Een module planningsgroep kan de toetscommissie ook betrekken bij het opstellen van een toets. De leden ontwikkelen zelf of zijn actief in de ontwikkeling van alle mogelijke toetsaspecten zoals rubrics, toetscriteria, beoordelingslijsten, procedures en toetsbeleid. Uitslagen van toetsen worden altijd pas vastgesteld na instemming van de toetscommissie. De toetscommissie kijkt over het algemeen niet op studentniveau naar de toetsen, maar het komt soms wel voor dat beoordelingen ver uit elkaar liggen en dan voert de toetscommissie hierover een gesprek met de module planningsgroep die de toetsen samenstelt. Soms wordt een derde beoordelaar ingeschakeld.

De curriculumcommissie volgt kritisch het toetsen, zowel inhoudelijk als didactisch, waarbij de module- evaluaties een belangrijke informatiebron zijn. Elke module planningsgroep legt voor wat betreft de toetsing waarvoor zij verantwoordelijk is verantwoording af aan de curriculumcommissie en de toetscommissie middels een PDCA-rapportage met als basis een Checklist Toetsevaluatie .

Ergotherapeuten in opleidingen hebben in de kwaliteitsborging van de toetsing vooral een feedbackrol. Zij geven zowel schriftelijk als mondeling feedback op de toetsing. Ook de opleidingscommissie geeft van uit haar rol feedback. De opleiding kent verschillende soorten externe beoordelaars, onder wie de begeleiders uit het werkveld. Zij worden betrokken bij de beoordeling van het gevraagde niveau van de ergotherapeut in opleiding.

Voor de toetsing van het afstudeerproject in de reguliere opleiding krijgen afstudeerprojecten en bijbehorende procedures een 'spiegelbeoordeling' door docenten van een andere opleiding ergotherapie (project 'Landelijke toetsing en borging eindniveau praktijkgericht onderzoek opleiding Ergotherapie'). Ook is er regelmatig overleg tussen de coördinatoren van de afstudeerprojecten van de paramedische opleidingen van Zuyd. De portfolio-eindassessments worden jaarlijks door een docent van een andere opleiding ergotherapie bijgewoond. Verder is er

regelmatig een landelijk overleg tussen de stagecoördinatoren van de opleidingen ergotherapie over de stagebeoordelingen.

Het panel vindt dat de kwaliteitsborging van de toetsing en beoordeling adequaat. Het is volgens het panel waardevol dat de opleiding het werkveld een rol geeft in de beoordeling, bijvoorbeeld bij projecten, stages en het afstuderen. Het panel is verder van mening dat de examencommissie meer verantwoordelijkheid kan nemen om de navolgbaarheid van de beoordeling van eindwerken te verbeteren. Hierbij doet het panel de suggestie om van elke lichting afgestudeerden een selectie van afstudeerprojecten met bijbehorende beoordelingen te bestuderen op de navolgbaarheid van de beoordeling. Het panel wil de opleiding verder aanbevelen de 'spiegelbeoordeling' van afstudeerprojecten ook uit te breiden naar de Duitstalige opleiding.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Het panel stelt vast dat de opleiding de beoogde leerresultaten realiseert. Het programma en de afstudeerfase bieden daartoe voldoende garanties. Het panel oordeelt positief over de opzet van de afstudeerfase. Het panel concludeert op basis van het programma en de bestudering van een selectie van afstudeerprojecten, portfolio's en stagebeoordelingen dat de afgestudeerden de beoogde leerresultaten hebben gerealiseerd. Het niveau van de afstudeerprojecten en portfolio's is volgens het panel voldoende. Hoewel de bestudeerde afstudeerprojecten en portfolio's nog tot het vorige curriculum behoren, is het IPOS al in verschillende van deze werken duidelijk zichtbaar. Het panel heeft wel een wisselend beeld in de kwaliteit van de afstudeerprojecten gezien, van net voldoende tot uitstekend. Er waren pareltjes van afstudeerprojecten: innovatief, interprofessioneel en gebruikmakend van technologische ontwikkelingen. Bij andere afstudeerprojecten signaleert het panel dat bij het doen van onderzoek meer aandacht kan worden besteed aan een heldere en gerichte onderzoeksopzet, diepgang van het theoretisch kader en in de rapportage aan de relevantie voor de ergotherapie in de specifieke context.

Zowel Nederlandse als Duitse studenten zeggen opgeleid te worden/zijn tot zelfbewuste ergotherapeuten. Het panel ziet dat de opleiding ergotherapeuten opleidt die vaardig zijn hun beroep uit te oefenen en zelfverzekerd kunnen functioneren. Afgestudeerden laten zien ondernemend te zijn en te kunnen samenwerken zowel binnen als buiten de zorgsector. Deze ergotherapeuten zijn in staat strategisch te denken en veranderingen door te voeren. Het zijn 'ambassadeurs' van het beroep ergotherapie. De studenten, alumni, het werkveld en de cliëntenraad zijn hier zeer over te spreken, hetgeen zich ook vertaalt in werk voor de Zuyd ergotherapeuten.

Onderbouwing

Afstudeertraject

Gedurende de gehele studie wordt er naar het afstuderen toegewerkt. Studenten krijgen steeds complexere opdrachten en de competenties worden op een steeds hoger niveau getoetst. De ergotherapeut in opleiding bewijst zijn niveau beroepsbekwaam aan de hand van drie onderdelen (zie ook standaard 3):

- de stage voor de cliëntgerichte competenties;
- het portfolio-eindassessment voor de organisatiegerichte competenties en de competentie leren en ontwikkelen;
- het afstudeerproject voor de beroepsgerichte competenties.

Om zijn bekwaamheid in de beroepscompetenties als beginnend beroepsbeoefenaar te bewijzen voert hij de opdrachten uit in de authentieke beroepspraktijk. Met de keuze van de opdrachten en hun context kan hij een eigen kleur aan zijn profiel geven. De beroepsproducten waarmee hij zijn

eindniveau aantoon, zijn direct afgeleid van de beroepscompetenties. Hij toont aan dat hij methodisch, flexibel en zelfstandig kan handelen in uiteenlopende beroepssituaties met hun complexiteit. Dit kan hij afstemmen op de mogelijkheden van de organisatie en op ontwikkelingen in beroep en maatschappij. Hij kan verder zijn professioneel handelen op basis van beroepskennis, inzicht en bewijs verantwoorden.

De vraagstukken die in afstudeerprojecten van de Nederlandstalige opleiding worden opgepakt, zijn meestal afkomstig van opdrachtgevers uit het werkveld of van lectoraten en hebben veelal een interprofessioneel karakter. Het is ook mogelijk dat studenten zelf hun opdracht formuleren. Opdrachten kunnen vanuit verschillende richtingen binnenkomen. Aan de hand van een format wordt de opdracht geconcretiseerd en de afstudeercoördinator toetst of deze praktijkgericht is, de inzet van ergotherapeutische expertise hiervoor nodig is en of deze haalbaar is. Als de opdracht goedgekeurd is, komt het in een pool terecht en studenten kunnen dan gemotiveerd solliciteren. In het Duitstalige programma onderzoeken studenten veelal een vraagstuk uit hun eigen praktijk en werken op deze manier ook aan de kwaliteitsverbetering van die praktijk.

De ergotherapeut in opleiding bewijst in het afstudeerproject zijn competenties in onderzoeken en innoveren en doorloopt daarbij steeds een of meer fasen van de innovatiecyclus. Hij voert het project zo mogelijk binnen de organisatie van de opdrachtgever uit, zodat hij effectieve adviezen voor implementatie kan geven. Op deze wijze krijgt het speerpunt ondernemendheid en innovatief vermogen vorm en inhoud tot en met dit eindwerk. Studenten voeren de afstudeerprojecten veelal in groepen van twee of drie studenten uit, maar krijgen een individuele beoordeling.

De begeleiding bij het afstudeerproject bestaat uit een wekelijkse bijeenkomst van de afstudeergroep met de docentbegeleider. Daarnaast zijn er twee intervisie-bijeenkomsten, waarin drie afstudeergroepen en hun begeleidende docenten elkaar informeren over hun proces en resultaten tot dan toe en daarop kritisch reflecteren. Deze bijeenkomsten vinden plaats in de fase van het maken van de onderzoeksopzet en de fase van het analyseren van resultaten.

De opleiding borgt het eindniveau op drie wijzen:

- Een belangrijke bron voor de borging van het eindniveau van de ergotherapeuten in opleiding vormt de feedback van de praktijkbegeleiders tijdens de stage, van de praktijkassessoren bij het portfolio-eindassessment en van de opdrachtgevers en externe beoordelaars voor de afstudeerprojecten.
- De opleiding borgt het eindniveau intern door intervisie- en kalibratiebesprekingen tussen stagedocenten en stagebegeleiders, afstudeerbegeleiders en tussen docentassessoren en praktijkassessoren van de portfolio-assessments.
- De gezamenlijke borgingsprojecten van de Nederlandse opleidingen ergotherapie gericht op het niveau en de kwaliteit van de eindwerken.

Het panel constateert dat het programma en het afstudeertraject voldoende garanties bieden om af te studeren als ergotherapeut. Het panel oordeelt positief over de opzet van de afstudeerfase. Dit geldt ook voor de borging van het eindniveau.

Kwaliteit afstudeerprojecten en portfolio's

De werkveldcommissie heeft aan de opleiding en in de gesprekken met het panel aangegeven

dat de afstuderende ergotherapeuten in vergelijking met enkele jaren geleden nu zichtbaar sterker zijn in hun onderzoekvaardigheden, ondernemendheid en innoveren en in het interprofessioneel samenwerken, ook buiten de zorg. Er zijn diverse afstudeerprojecten genomineerd voor, dan wel hebben prijzen toegekend gekregen, zowel in Nederland als in Duitsland. Artikelen over afstudeerprojecten verschijnen in *Ergotherapie Magazine* en *Ergotherapie Wetenschap* en in Duitstalige vaktijdschriften, waaronder *Ergoscience*. De praktijkassessoren van de portfolio-eindassessments geven de opleiding aan dat de afstudeerder met zijn portfolio bewijst het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar te hebben. De aard en complexiteit van de uitgevoerde opdrachten zien zij als relevant en in overeenstemming met wat in de beroepspraktijk wordt gevraagd. Studenten geven in de zelfevaluatie aan tevreden te zijn over het niveau van het afstuderen.

Het visitatiepanel heeft een steekproef van vijftien afstudeerprojecten en portfolio's van de laatste twee cohorten van afgestudeerden bestudeerd en de bijbehorende beoordelingsformulieren. Daarnaast heeft zij vijftien stagebeoordelingen van de hoofdstage ingezien. Op basis hiervan concludeert het panel dat de afgestudeerden aantonen de beoogde leerresultaten te hebben gerealiseerd. Het niveau van de bestudeerde afstudeerprojecten en portfolio's volgens het panel voldoende. Hoewel de afstudeerprojecten en portfolio's nog tot het vorige curriculum behoren, is het IPOS al in verschillende van deze werken duidelijk zichtbaar. Het panel heeft wel een wisselend beeld in de kwaliteit van de afstudeerprojecten gezien, van net voldoende tot uitstekend. Er waren pareltjes van afstudeerprojecten: innovatief, interprofessioneel en gebruikmakend van technologische ontwikkelingen. Bij andere afstudeerprojecten signaleert het panel dat bij het doen van onderzoek meer aandacht kan worden besteed aan een heldere en gerichte aanpak, aan diepgang van het theoretisch kader en in de rapportage aan de relevantie voor de ergotherapie in de specifieke context. Ten aanzien van de afstudeerwerken van de Duitstalige opleiding adviseert het panel de opleiding duidelijke richtlijnen op te stellen en te hanteren voor de maximale omvang. Hiermee leren studenten beter hoofdzaken van bijzaken te scheiden en zich te beperken bij het opstellen van teksten.

Functioneren alumni

Zowel Nederlandse als Duitse studenten zeggen opgeleid te worden/zijn tot zelfbewuste ergotherapeuten. Afgestudeerdem laten zien ondernemend te zijn en samen te werken met andere professies. Studenten geven aan dat ze aan het eind van de vierjarige opleiding klaar zijn om aan het werk te gaan en dat ze een volle rugzak met informatie en ervaringen hebben en weten dat ze hiermee aan de slag kunnen. De afgestudeerden vinden goed hun weg naar het werkveld. Er is vrijwel geen werkloosheid. Daarnaast signaleert het panel dat de beoordelingen van praktijkbegeleiders positief zijn. Uit de beoordelingen door praktijkbegeleiders van de stages in de periodes september 2016 – januari 2017 en september 2017 – januari 2018 blijkt dat zij tevreden zijn over kwaliteit van de ergotherapeuten in opleiding, opgeleid in het vorige curriculum.

Dit beeld ligt in lijn met de gesprekken die het panel heeft gevoerd met mensen uit het werkveld. De opdrachtgevers in het Nederlandstalige programma tonen zich tevreden over de kwaliteit van de resultaten van afstudeerprojecten. Het panel ziet dat de opleiding ergotherapeuten opleidt die vaardig zijn hun beroep uit te oefenen en zelfverzekerd kunnen functioneren en samenwerken zowel binnen als buiten de zorgsector. Deze ergotherapeuten zijn in staat strategisch te denken en veranderingen door te voeren. Het zijn 'ambassadeurs' van het beroep ergotherapie. De studenten, alumni, het werkveld en de cliëntenraad zijn hier zeer over te spreken, hetgeen zich

ook vertaalt in werk voor ergotherapeuten. Het panel constateert dat dit goed aansluit bij de doelen die de opleiding zichzelf heeft gesteld met het IPOS en de andere twee speerpunten ondersteunende technologie en ondernemendheid & innoveren.

Duitse stakeholders, waaronder het Deutscher Verband der Ergotherapeuten, geven aan dat de bij Zuyd afgestudeerde ergotherapeuten een onderscheidend hoger niveau hebben dan de in Duitsland op Berufsfachschule-niveau opgeleiden. Met hun visie op het beroep, hun innovatief vermogen en internationale perspectief leveren zij een bijdrage aan de verdere professionalisering van het beroep.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Goed
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Goed
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoende
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoende

De opleiding Ergotherapie van Zuyd Hogeschool biedt een brede, praktijkgerichte opleiding met een duidelijk ondernemend, innovatief en interprofessioneel accent. De opleiding is 'doordrenkt' van het Interprofessioneel Opleiden en Samenwerken (IPOS) dat vol enthousiasme wordt uitgedragen door studenten, docenten, leidinggevenden, het werkveld en alumni. De opleiding heeft deskundige en toegewijde docenten in huis. De onderwijsleeromgeving past goed bij de beoogde leerresultaten en de voorzieningen zijn up-to-date en worden door studenten goed gebruikt. De opleiding leidt op tot ondernemende ergotherapeuten. Afgestudeerden van de opleiding tonen aan de beoogde leerresultaten te hebben gerealiseerd en vinden een baan die aansluit bij de opleiding.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Ergotherapie van Hogeschool Zuyd als **voldoende**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 1

- Het panel geeft de opleiding aan dat zij nog trotser mag zijn op het IPOS en de wijze waarop dit is doorgevoerd. De opleiding zou dit verder kunnen uitdragen. De mooie resultaten, die door interprofessionele samenwerking tot stand zijn gekomen, getuigen hiervan.

Standaard 2

- Het panel ondersteunt de ambitie van de opleiding om door te gaan met het implementeren van de ingezette visie voor het IPOS en de onderwijsmodellen.
- Het panel doet de aanbeveling om bij de verdere ontwikkeling van IPOS in de Learning Communities de stem en de rol van patiënten verder te versterken.
- Het panel geeft de aanbeveling mee het verbeterpunt dat studenten aandragen in de zelfevaluatie mee te nemen, namelijk het beter inzichtelijk maken voor welke ervaring en deskundigheid ze bij welke docenten terecht kunnen.
- Het panel adviseert de opleiding om in het Duitstalige onderwijsprogramma – evenals bij het Nederlandstalige programma- extra begeleiding in te bouwen ten behoeve van de focus bij onderzoek en het maken van kernachtige werkstukken.

Standaard 3

- Het panel beveelt de opleiding aan verder te gaan met de ingezette koers en het toetsbeleid verder door te ontwikkelen en aan te scherpen. De opleiding noemt zelf al enkele ontwikkelpunten hiervoor in haar zelfevaluatie (bijvoorbeeld het verder ontwikkelen van de coachende rol van de docent). Het panel onderschrijft deze ambitie.
- In aansluiting op deze ambitie beveelt het panel aan de bestaande discussie over toetsbeleid verder te voeren en te komen tot een gezamenlijke stip op de horizon voor wat betreft toetsing. In lijn hiermee kunnen dan gemakkelijker en vanzelfsprekender keuzes worden gemaakt en verantwoord over het toetsprogramma (bijvoorbeeld over aantal en soort toetsen). Het advies is om hierbij studenten en de opleidingscommissie te betrekken en uit te wisselen met andere opleidingen.
- Het panel geeft de aanbeveling om de navolgbaarheid van de beoordeling van eindwerken van zowel de Nederlandstalige als de Duitstalige opleiding verder te verbeteren.
- Hierbij beveelt het panel de examencommissie aan om de toetsing van de afstudeeropdrachten nauwlettender te volgen en bijvoorbeeld van elke lichting afgestudeerden een selectie van eindwerken met de bijbehorende beoordelingen te bestuderen op de navolgbaarheid van de beoordeling.

Aanbevelingen voor standaard 4

- Het panel doet de aanbeveling meer aandacht te geven aan het toerusten van studenten om bij het afstudeer/onderzoekstraject een heldere vraagstelling, aanpak en begrenzing van de onderzoeksvraag aan te brengen en dit helder te rapporteren.
- Het panel beveelt aan bij de afstudeeropdrachten een maximale omvang als criterium te hanteren.

- Het panel geeft de aanbeveling om bij de eindwerken beter inzichtelijk te maken welke basiscompetenties noodzakelijk/verplicht zijn voor een ergotherapeut en welke competenties aanvullend/optioneel zijn. Dit vertaalt zich vervolgens in een gerichte beoordeling en helpt de argumentatie van de beoordeling van de eindwerken te versterken.

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Tijdstip	Thema
09.00-09.30 u	Presentatie (20 minuten + 10 minuten vragen)
09.30-10.45 u	Materiaalbestudering en voorbereiding
10.45-11.15 u	Rondleiding opleiding (appartement, lokalen, werkruimtes)
11.15-12.15 u	Gesprek eindwerken 1. Stage 2. Portfolio-assessment 3. Afstudeerproject
12.15-12.25 u	Overleg
12.25-13.25 u	Gesprek over onderwijsleeromgeving
13.25-14.00 u	Overleg + lunch in C1.109
14.00-14.30 u	Gesprek borging
14.30-14.40 u	Overleg
14.40-15.25 u	Ontwikkelgesprek verwevenheid onderzoek – onderwijs – werkveld
15.25-15.35 u	Overleg
15.35-16.10 u	Gesprek opleidingsmanagement
16.10-16.45 u	Eventuele extra gesprekken
16.45-17.30 u	Beoordelingsoverleg panel
17.30-17.45 u	Laatste gesprek opleidingsmanagement en terugkoppeling bevindingen

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

Zuyd Hogeschool – algemeen

- Interprofessioneel competence model and interprofessional building blocks (Zuyd Hogeschool, december 2017)
- IPOS: Interprofessioneel opleiden en samenwerken; fundering en vormgeving (Zuyd Hogeschool, juli 2018)
- Toetskompas Zuyd Hogeschool

Zuyd Hogeschool – opleiding ergotherapie

- Zelfevaluatie “Waardevol en vooruitstrevend” (2018)
- Aanvraag bijzonder kenmerk Interprofessioneel Opleiden en Samenwerken (IPOS); bachelor opleiding ergotherapie (2018)
- Onderwijsnota ergotherapie (Zuyd Hogeschool , juni 2018)
- Toetsplan ergotherapie (Zuyd Hogeschool, juni 2018)
- Curriculum matrices van ergotherapie Zuyd
- Overzicht kwalificaties docententeam
- Notitie strategie en organisatie van de opleiding ergotherapie van Zuyd Hogeschool (november 2017)
- Notitie vergelijking IPOS bij verschillende ergotherapie opleidingen

Overige documenten

- Landelijk Opleidingsprofiel Ergotherapie; beroepscompetenties in relatie tot beroepsprofiel en internationale standaarden (2017)
- Landelijke beheersniveaus beroepscompetenties ergotherapie niveau 1 t/m 3 (2014)
- National Transcript 2016-2020
- OER 2017-2018 en OER 2018-2018 (dl 2) bacheloropleiding ergotherapie
- Preambule visitatie van de opleidingen ergotherapie
- Representatieve selectie van toetsmateriaal met bijbehorende beoordelingen
- Recente verslagen van de examencommissie, toetscommissie, opleidingscommissie, curriculumcommissie en werkveldcommissie